

KVINDEN OG SAMFUNDET.

Udgivet af

Dansk Kvindesamfund.

Nr. 20.

Kontor: Nørregade 33, St.

18. Maj 1901.

Udgaar hver Lørdag.

17. Aarg.

Koster 50 Øre Kvartalet.

(+ 9 Øre i Postpenge i København.
+ 11 — — i Provinserne.)

Enkelte Numre 5 Øre.

MARY STEEN,

kongelig Hoffotograf.

Amagertorv 4, 3.

Sophie Jensens

(forh. hos Hr. Hofvildthdl. J. L. Andersen).

Handel med

Frugt, Vildt og Fjerkræ,
Skovbog Nr. 5. Telf. 7015.
Daglig frisklavet Fiskefars
60 Øre pr. Pd.

Marie Steffensens Skole

for Snitmønstertegning,
Tilskæring og Kjolesyning
Zinsgade 2, 2. Sal.

Redaktionen træffes hver Mandag Kl. 2—4 paa Kontoret Nørregade 33, St.

Artikler, som ønskes optagne i det først udkommende Nummer af Bladet, maa være Redaktionen i Hænde senest Mandag Middag.

Ekspeditionen, Nørregade 33, St., aaben hver Dag Kl. 10—7.

Annoncer til Kvinden og Samfundet bedes sendte under Ekspeditionens Adresse.

Annonceprisen er: Forsiden 20 Øre, 3dje og 4de Side 15 og 12 Øre pr. Petitolinie ÷ 10 % for mindst 3 Ganges Indrykkelse. Løbende Annoncer Aaret rundt 15 % Rabat.

Klager over Uregelmæssighed i Forsendelsen bedes stilet skriftligt til Postvæsenet — hjælper dette ikke, da til Bladets Kontor.

„Kvinden og Samfundet“ faas i Kioskerne.

Den 18. Maj.

Denne Dag, som er den, da Diplomaternes Fredskonference traadte sammen i 1899, synes nu at skulle blive den Dag, hvorpaa Fredsvenner hele Verden over forsamler sig. Der er sendt Opfordring til alle Lande og til *The international Council of Women*, hvorefter Dansk Kvinderaad er et Led, om at man hvert Aar i hvert Land samles paa denne Dag. Og Kommissionen, som leder Verdensfredsbureauet i Bern, der tæller 25 Medlemmer fra forskellige Lande, samles til Møde den 18. Maj og har til Behandling et Forslag om herefter at holde *Fredsdag* paa denne Dag. Den 22. Februar, Washingtons Fødselsdag, har siden 1896 været alle Fredsforeningers Dag, da man enedes om Behandlingen af en enslydende

Resolution. Den Gang, da den 22. Februar valgtes til almindelig Fredsdag, havde den 18. Maj endnu ikke faaet sin Betydning. Det fik den først ved Fredskonferencens Aabning i 1899.

Mange vil vel endnu mene, at den Fredskonference var mislykket, og at der ingen Anledning er til at mindes dens Sammentræden. Men Fremtiden skal vel nok vise, at der paa denne Conference blev gjort et stort og betydningsfuldt Arbejde fra de faa, men dygtige Fredsvenners Side, som deltog i Konferencen. Gennemlæser man det store tykke Bind, som indeholder alle Forhandlingerne, der er førte, ser man, med hvilken Alvor og Sagkundskab disse er førte fra de Fredsvenners Side, som med Sagkundskab kunde gøre deres Meninger gældende. En Voldgiftsdomstol med Bureau i Haag, hvortil nogle og tyve Stater har sluttet sig, og som begynder sin Virksomhed i Aar den 18. Maj, er den første Frugt af Konferencen.

Hvad der især bidrog til, at man ansaa Konferencens Arbejder for spildte, kom vel deraf, at Krigen kort efter brød løs mellem England og Transvaal. Man vidste jo, at Englands befuldmægtigede, Sir Pouncefate, var en af de dygtigste og sagkundigste paa Konferencen; hvorfor havde han da ikke kunnet forhindre Krigen? Man glemmer, at fordi der forhandles om Midlerne til at forebygge Krig, har man endnu ikke Magten til at forhindre den. Et Lovforslag, som er til Forhandling i Rigsdagen, har ikke nogen Betydning for Samfundet, før det er blevet til Lov, saaledes ogsaa med hvad Konferencens Arbejder angaar.

Fredssagen er saa stor og omfatter saa mange Punkter, at der skal stort og ihærdigt Arbejde til for at naa fremad. Denne Sag bør være en af dem, som alle Kvinder helst vilde arbejde for; thi der er intet, som har saa sørgelige Følger som Krigen, intet, der smerteligere berører Kvindernes Interesser end netop den. Det er mig derfor en Gaade, at saa mange, baade Mænd og Kvinder, kan staa ligegyldige overfor Fredsbevægelsen, der, hvis den kunde naa det Maal, den tilstræber, vilde være af den allerstørste Betydning for hele Samfundet. Maalet vil kunne naas, hvis Mænd og Kvinder i alle Lande vilde danne den store Broderkæde, der umuliggør Krigen.

Des værre synes det for Øjeblikket, at Militarismen har faaet Vind i Sejlene. Vi ser, hvorledes der i Sverige arbejdes for Indførelse af almindelig Værnepligt med Kasernevæsen

ligesom her og et Aars Soldatertjeneste, noget som ellers har været anset for overflødigt i Sverige. Svensk Kvindeforening for Fredssagen har sat sig i Bevægelse i den Anledning og har henvendt sig til mange forskellige Personligheder for at faa disses Meninger om Kasernevæsenet og den lange Tjenestetid at vide for paa Grundlag af disse Svar at modarbejde Hærlovsforslaget. I England synes der efter denne ulyksalige Krig ogsaa at hæve sig Røster for almindelig Værnepligt. Hvad man altsaa tidligere har anset for overflødigt: at have saa mange Soldater — synes nu paatrængende nødvendigt. Men trods alle disse uhyggelige Kendsgerninger ses Lysglimt i Horisonten, og det giver Fredsvennerne Haab og Fortrøstning om, at deres Kamp for Freden ikke er forgæves, og at deres Bestræbelser en Gang vil krones med Held.

M. Bajer,
f. Schlüter.

Fra Kunstudstillingerne.

Agnes Slot-Møller.

Som vi ved, har Kunstnerparret Agnes og Harald Slot-Møller forladt den frie Udstilling for hos Winckel og Magnussen at danne deres egen Foraarsudstilling. Det er et føleligt Tab for »den Frie«, men for Kunstvenner er det sikkerlig en Gevinst at have det geniale Kunstnerpar saadan helt og ublandet for sig selv.

Det er overmaade interessant at se, hvordan disse to udfylder hinanden: *han* har faaet Farven — og den mest fortryllende og bedaarende Farve — i Vuggegave: *hun* har Kraften i Fremstillingen og det dybe sjælelige Udtryk. Det Værk, der bærer hele Udstillingen, er mærkeligt nok af hende, ikke af ham. Hans iøvrigt dejlige Malerier giver det bedste Bevis for, at Farven ikke er nok for en Maler.

Hans og hendes Hovedværker hænger lige over for hinanden. Man bedaares, blændes og fortrylles af den sydlandske Farve i det første, men man trættes snart, thi Scenen mellem de to elskende er saa banal, saa tom paa Indhold, at man næsten ærgrer sig over Farvernes forføreriske Glans.

Af hendes Værk derimod bliver man ikke blændet, men greben. Man vender stadig tilbage dertil, og man optager det i sin Bevidsthed som et af de dybeste Sjælemalerier, vi har set her hjemme.

Gudrun ved Sigurds Lig hedder det. Maaske vilde *Sorg* være et mere betegnende Navn, thi Gudrunssangens Fremstilling er kun for saa vidt fulgt, som den i den sluttende og faste Komposition har kunnet tjene til at fremstille Sorgen — den Sorg, der uop-

rettelig forstener. Gudrun sidder ikke som i Sangen bøjet over Sigurds Lig. Baaren synes tværtimod at staa *bagved* Gudrun, der sidder i en Halvkreds af festklædte Kvinder. Intet bebuder her den Forløsning, som Sangen saa vidunderligt skønt skildrer, da Gulbrand trækker Ligklædet fra den døde blodige Ansigt, og det jammerfulde Syn løsner Taarerne og giver Luft til det i Sorg bristende Hjerte.

Gudrun sidder her greben af Smerten som af en Stivkrampe, og den vil ikke slippe hende, før ikke blot Hjertets fine Rødder, men ogsaa Sjælens Adel og Karakterens Højhed er fortæret af Frosten, før den milde Gudrun er bleven den frygtelige Hævnerske, Atle-Sangen skildrer.

Med ganske simple Midler er denne altstivnende Smerte gengivet i Gudruns Person; men den fremhæves af de dybt bevægede Kvinder, især af den enes lidenskabelige Udbrud og af den geniale Komposition af Mellemgrund og Baggrund.

Rummet aabner sig imod en Svalegang, hvor Baaren med det overdækkede Lig staar, og mellem Søjlerne ser man ud i et snehvidt Fjeldlandskab. Den kolde, graa Himmel, de uforanderlige, livløse Snefelter danner ligesom Sangbunden til Billedets mægtige Stemning. Her er intet, der kan skænke Trøst, intet, som kan udløse den arme Kvinde af Smertens Stivkrampe.

Mesterligt er de forskellige Udtryk hos de nærværende gengivne, lige fra den stærke Patos hos den Kvinde, som fortæller sit Livs sorgfyldte Saga, til de to, som danner lige som Overgangen til Verden udenfor — den Verden, som kun føler paa Overfladen, naar det ikke gælder eget Skind.

M A.

Nellie van Kol.

Biografisk Skitse ved Emma Kraft.

(Fortsat).

Det kunde synes underligt, at et Menneske, der ikke selv falder som Offer for daarlige økonomiske Tilstande i det bestaaende Samfund, som heller ikke gennem egen Lidelse blev ført til at være Forkæmper, er saa ivrig for at kæmpe for et nyt Samfund. Og her kommer vi netop til et af Nellie van Kols smukkeste Karaktertræk: hendes fuldstændige Mangel paa Interesserthed for sig selv. Hun er ganske paa det rene med, at hun som Banebryderske materielt set kun vil faa Tab, og at der fordres en høj Indsats fra hendes Side. Men Drivfjederen i den Bevægelse, hun rejser, er Kærligheden, hendes varme Hjerte, der lider ved andres Nød og Lidelse.